

Har miljö- och hälsoskyddsinspektörer rätt eller fel yrkeskod?

SSYK 96, är en standard för svensk yrkesklassificering som kom till 1996 och som fortfarande används. Men är den rättvisande, har miljö- och hälsoskyddsinspektörer fått rätt klassning?

► SSYK 96 är en kodning av olika yrkesgrupper som delar in yrkeskategorier efter det arbete som utförs. Syftet med klassificeringen är att återspegla hur yrkesstrukturen ser ut idag och göra det möjligt att se förändringar på arbetsmarknaden. SCB, Statistiska Centralbyrån använder SSYK 96 i den officiella statistiken för arbetskraftsundersökningar och i yrkesregistret. Företag och organisationer kan använda den för klassificering av anställda och den används även för att kunna utbyta yrkesinformation internationellt.

INTERNATIONELL YRKESINFORMATION

SSYK 96 ersatte NYK 83 Nordisk yrkesklassificering (NYK 83) och när SSYK 96 skulle byggas upp utgick man från ISCO-88, International Standard Classification of Occupations 1988, samt EU-varianten ISCO-88(COM).

Den Internationella arbetsorganisationen (ILO) har tagit fram ISCO-88 som har tre huvudsyften:

- Att underlätta ett internationellt utbyte av yrkesinformation.
- Att göra det möjligt att producera internationell yrkesstatistik som är användbar för såväl forskare och beslutsfattare som för praktiska tillämpningar t.ex. i samband med arbetsförmedling.
- Att tjäna som modell vid utformning eller revidering av nationella klassifikationssystem.

Genom att använda ISCO-88 som modell för den svenska klassificeringen skulle det bli lättare att göra internationella jämförelser. I den grundläggande indelningen av yrken utgår man från två aspekter. Dels vilka uppgifter och göromål som utförs och dels vilka kvalifikationer som krävs för att utföra detta.

Kvalifikationer har två dimensioner kvalifikationsnivå respektive specialisering.

Kvalifikationsnivå används i huvudsak som likhetskriterium vid gruppering på den högsta nivån, medan specialisering ofta är vägledande på lägre nivåer.

SSYK 96 har, liksom ISCO-88, fått en hierarkisk uppbyggnad med fyra nivåer.

Kvalifikationsnivåer SSYK

- 1:a Normalt inga krav på utbildning
- 2:a Normalt krävs gymnasiekompetens
- 3:e Normalt krävs gymnasieskola med påbyggnad eller en kortare högskoleutbildning (högst ca 3 år)
- 4:e Normalt krävs en längre högskoleutbildning (3-4 år eller mer) och en akademisk examen

Yrkesområde

- 1 Ledningsarbete
- 2 Arbete som kräver teoretisk specialistkompetens
- 3 Arbete som kräver kortare högskoleutbildning
- 4 Kontors- och kundservicearbete
- 5 Service-, omsorgs- och försäljningsarbete
- 6 Arbete inom jordbruk, trädgård, skogsbruk och fiske
- 7 Hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning
- 8 Process- och maskinoperatörsarbete, transportarbete m.m.
- 9 Arbete utan krav på särskild yrkesutbildning
- 0 Militärt arbete

322 ELLER 315

Miljö- och hälsoskyddsinspektörer har fått SSYK 3222. Den första siffran, 3, i SSYK avgör utbildning och motsvarande kunskaper. Yrkesområde tre innebär "arbete som kräver kortare högskoleut-

bildning eller motsvarande kunskaper".

Nästa siffra är en tvåa och 32 i början av SSYK klassar yrket som ett "Arbete inom biologi, hälso- och sjukvård som kräver kortare högskoleutbildning".

Klickar man sig in från SCBs hemsidas startsida och börjar med att klicka på Lönedatabasen kommer man till en sökfunktion. Skriver man in miljöinspektör i sökrutan får man fram två yrken, arbetsmiljöinspektör som har SSYK 315 och miljöinspektör SSYK 322.

Klickar man vidare på ordet visa efter miljöinspektör får man fram följande förklaring på vad yrkeskategorin 322, vilken miljöinspektören alltså tillhör. Där kan man läsa vad denna yrkeskategori arbetar med:

322 Sjukgymnaster, tandhygienister m.fl.

Tränar sjuka och skadade att utveckla sina färdigheter; kontrollerar att hälso- och miljöskyddsföreskrifter efterlevs; ger råd i kostfrågor; gör synundersökningar och provar ut glasögon m.m.; rengör tänder; utför manipulationsbehandlingar och tränar rörelser för att återställa skadade funktioner; vårdar och sköter sjuka djur på djursjukhus m.m.; utför annat terapeutiskt arbete.

Yrkesbeskrivningen av vad en miljö- och hälsoskyddsinspektör gör låter som följer:

”Kontrollerar att lagar och föreskrifter om miljö-, hälso- och djurskydd samt om livsmedel efterlevs; gör utredningar, undersökningar, inspektioner och mätningar; granskar företags verksamhet och arbetsrutiner ur miljösynpunkt samt utarbetar förbättringsförslag; kontrollerar desinfektions- och steriliseringsmetoder; informerar och ger råd.”

Arbetsmiljöinspektör var det andra yrket som dök upp. Det yrket sorteras in under yrkeskoden 315 som har följande beskrivning:

315 Säkerhets- och kvalitetsinspektörer
Besiktigar som representant för myndighet eller kommun byggnader, anläggningar m.m.; inspekterar brandskyddssystem; kontrollerar att säkerhets- och arbetarskyddsföreskrifter efterlevs; kartlägger riskfaktorer och föreslår åtgärder för att öka säkerheten; kontrollerar produkter och verksamhet; besiktigar fordon, fartyg och luftfartyg.

Beskrivningen av vad en arbetsmiljöinspektör, SSYK 3152, har för arbetsuppgifter låter så här:

”Kontrollerar att lagar och föreskrifter om arbetsmiljö och arbetarskydd efterlevs; gör arbetsskadeutredningar, kartlägger riskfaktorer och ger förslag till lösningar; kontrollerar att produkter och verksamhet uppfyller kvalitets- och säkerhetskrav; besiktigar fordon, fartyg och luftfartyg; svarar för tillsyn av trafik- och flygskolor; utfärdar föreskrifter, certifikat och tillstånd.”

ÖVERSÄTTNINGSMISS

Det kan hända att klassificeringen av miljö- och hälsoskyddsinspektörer har sin grund i en översättningsmiss. Jämför man grupperna 322 och 315 så inser man att det kan finnas tveksamheter i klasstillhörigheten.

I den engelska nyckel som finns för att tolka sambandet mellan ISCO-88 och SSYK hittar man följande:

- 322 Health associate professionals (except nursing)
- 315 Safety and quality inspectors

Frågan om var miljö- och hälsoskyddsinspektören bäst passar in kan ifrågasättas utifrån två argument. För det första krävs det ofta mer än ”kortare högskoleutbildning” för att utföra yrket. För det andra stämmer kod 315 många gånger

bättre in på uppgiften som en miljö- och hälsoskyddsinspektör har än vad klassningskoden 322 gör. Övriga yrken i gruppen 322, dietister, tandhygienister, övriga terapeuter och djursjukvårdare är heller inte likvärdiga.

Däremot kan rubriken för klass 315, säkerhets- och kvalitetsinspektörer stämma bättre överens. Yrken som finns under den klassificeringen är bland annat, energirådgivare, handläggare för bygglov, kemikalieinspektör, besiktningsman för ventilation, arbetsmiljöinspektör och byggnadsinspektör och brandinspektör.

OFFENTLIG ADMINISTRATION

Även ett annat kodnummer, 247, kan kännas relevant när det gäller miljö- och hälsoskyddsinspektörer. Här klassas administratörer i offentlig förvaltning. De tillhör en klassificering där teoretisk specialistkompetens krävs. Läser man förklaringen till denna yrkesgrupp hittar man:

”Yrkesgrupp 247 Administratörer i offentlig förvaltning

Utredar och handlägger ärenden inom statlig, kommunal eller landstingskommunal förvaltning; planerar och utvärderar olika verksamheter; utarbetar rapporter, utredningar m.m.; utformar direktiv och förordningar; ger råd och utövar tillsyn.

2470 Administratörer i offentlig förvaltning

Utredar och handlägger ärenden inom statlig, kommunal eller landstingskommunal förvaltning; planerar och utvärderar olika verksamheter; utarbetar rapporter, utredningar m.m.; utformar direktiv och förordningar; ger råd och utövar tillsyn.”

Källa: scb.se

Cicci Wik
redaktion@ymh.se

Yrkesområden klass 322:

322 Sjukgymnaster, tandhygienister m.fl.

3221 Arbetsterapeuter

3222 Miljö- och hälsoskyddsinspektörer m.fl.

3223 Dietister

3224 Optiker

3225 Tandhygienister

3226 Sjukgymnaster m.fl.

3227 Djursjukvårdare

3228 Receptarier

3229 Övriga terapeuter

SSYK 96 kod för miljöyrken:

3222 Miljö- och hälsoskyddshandläggare

3222 Miljö- och hälsoskyddsinspektör

9150 Miljöarbetare, avfallshantering

9150 Miljöassistent, avfallshantering

1239 Miljöchef

3222 Miljöcontroller

2441 Miljöekonom

2470 Miljöhandläggare (natur),
offentlig förvaltning

3212 Miljöhandläggare (natur), övrig

3222 Miljöhandläggare, hälsa

2149 Miljöhandläggare, miljöledning
o. -styrning (ISO, EMAS)

3222 Miljöingenjör

3222 Miljöinspektör

2423 Miljöjurist

2113 Miljökemist

3222 Miljökonsult

3222 Miljörevisor

2429 Miljöråd

2149 Miljösamordnare, miljöledning
o. -styrning (ISO, EMAS)

2470 Miljösamordnare,
offentlig förvaltning

3222 Miljöskyddschef

3222 Miljöskyddshandläggare

3222 Miljöskyddsinspektör

2122 Miljöstatistiker

8160 Miljötekniker, avfallshantering

3222 Miljövårdsingenjör

6113 Miljövård